

Так 16 листопада 2022 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення законодавства у сфері охорони прав на сорти рослин та насінництва і розсадництва» у відповідність із положеннями законодавства Європейського Союзу, який спрощує процедуру, реєстрації сортів рослин, які вже зареєстровані в країнах ЄС та США та обігу насіння і садивного матеріалу, що надає можливість постачати насіння найновіших сортів українським аграріям одночасно з агровиборниками ЄС та США по стратегічно важливим для України культурам, зокрема кукурудзи, соняшника, сої. Чіткі та прозорі умови реєстрації сортів рослин, аналіз єдиних критеріїв та мінімальних вимог — це доступ до кращих конкурентних селекційних досягнень. Для фермерських господарств — це, безумовно, запорука високих урожаїв та доступ до світових ринків, можливість комерційного вирощування посадкового матеріалу чи його використання для отримання врожаю за ліцензійними угодами, що стрімко набирає привабливості серед провідних світових гравців.

У зв'язку з наміром набуття Україною повноправного членства в ЄС, вносяться зміни до національного законодавства щодо імплементації Угоди про асоціацію України з ЄС, проте адаптувати систему експертизи сортів рослин України, для майбутнього функціонування в нових умовах, зберегти користь та важливість цієї системи для нашої держави та конкурентоздатність на рівні ЄС. Забезпечення належного рівня охорони для нових сортів, адаптація національного законодавства до європейського правового простору, поглиблення інтеграції українського бізнесу до ринків ЄС стимулює селекціонерів виводити нові сорти, сприяє розвитку приватного сектора у виробництві нових сортів, а також залученню іноземних насінневих компаній. Наразі Мінагрополітики працює над розробкою національного стратегічного плану в аграрній галузі з метою наближення до CAP (common agricultural policy) Європейського Союзу та проведення майбутніх переговорів в агросфері щодо вступу до ЄС, частка Мінагрополітики щодо плану заходів із виконання Угоди про асоціацію становить понад 30 % від загальної кількості завдань України.

УДК 65.012.34:634

Слепцова Л. П., науковий співробітник відділу наукових досліджень з питань економіки, методології, інтелектуальної власності
Інститут садівництва НААН України
E-mail: muhomorluyda@ukr.net

ОСНОВНІ ШЛЯХИ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САДІВНИЦТВА

На сьогоднішній день матеріально-технічне забезпечення садівництва як провідної галузі сільського господарства є однією з найважливіших сфер діяльності агропромислового комплексу України. Теперішній його стан не може задовольняти технологічні потреби садівницьких підприємств у засобах виробництва, машинах, механізації виробничих процесів, розробці та впровадженню у виробництво високо-інтенсивних типів насаджень з широким застосуванням оптимально-ущільнених схем розміщення дерев, карликових, напів-карликових і середньо-рослих вегетативно розмножуваних підщеп, високо-цінних сортів, які користуються попитом у населення, розробку індустриальних технологій виробництва плодів, формування простих, які рано вступають у плодоношення високопродуктивних, малогабаритних плоских і сферичних крон дерев, зручних для механізованої обрізки та збирання врожаю, впровадження оздоровленого садивного матеріалу та виробництва плодів.

Розвиток садівництва в Україні потребує матеріально-технічного забезпечення, що відповідає рівню передових країн ЄС та світу. Але в Україні є невирішеною проблема фондооснащеності садівництва, яка обґрунтована тривалими процесами відтворення галузевого капіталу та недостат-

німи темпами його накопичення в останні роки. Основні причини даного явища такі:

- недосконалість амортизаційної політики;
 - низька інвестиційна активність садівницьких підприємств;
 - недостатні обсяги та недоліки адресної державної підтримки оновлення основних засобів садівництва;
 - неналежна державна підтримка оновлення основних засобів та відсутність кредитування за прийнятними відсотками;
 - низький рівень розвитку агро-лізингу та руйнування системи матеріально-технічного забезпечення садівницьких підприємств. Оновлення засобів виробництва здійснюється досить повільно.
- Враховуючи пропозиції Биба В. В. (2017), Захарчук О. В. (2016), Михайлов М. Г. (2018), Самусь Г. І. (2011) нами обґрунтовані основні шляхи поліпшення матеріально-технічного забезпечення садівницьких підприємств:
- державна підтримка розвитку вітчизняного машино- і тракторобудування для садівництва в кооперації з іноземними підприємствами;
 - створення системи ремонтно-сервісного обслуговування та належної інфраструктури ринку садівничої техніки і системи підготовки кадрів для роботи із садівничою технікою;

- збільшення обсягу коштів на проведення наукових досліджень у сфері розроблення й удосконалення машин, обладнання і тракторів для садівництва з метою підвищення їх конкурентоспроможності;
- реформування амортизаційної системи з метою її інвестиційного спрямування;
- розроблення й обґрунтування напрямів і методів здійснення непрямої державної підтримки техніко-технологічного переоснащення плодово-ягідного виробництва;
- придбання за кордоном ліцензії та виробляти за ними техніку для садівництва, вузли і комплектуючі до неї, а також міні-техніку;
- розширення фундаментальних досліджень і на їх основі розробити нові підходи до формування та реалізації державної політики у сфері оновлення основних виробничих запасів садівництва;
- проведення оцінки основного капіталу;
- розроблення науково-обґрунтованих нормативів потреби основних засобів на виробництво плодово-ягідної продукції;
- створення умов для організації спільних підприємств з виробництва техніки для садівництва;
- проведення моніторингу кон'юнктури ринку вітчизняної та іноземної техніки для садівництва, перспективних технологій виробництва плодів, високо-цінних сортів, які користуються попитом

у населення, новітніх технічних засобів, в тому числі міні-техніки, холодильного обладнання та встановлення вимог до техніки;

- регулювання ціноутворення на ринку матеріально-технічних засобів;
- впровадження сучасних інформаційних технологій;
- ефективне залучення інвестицій;
- створення ремонтно-обслуговуючих підрозділів у садівницьких підприємствах, лізингових компаній.

Стратегічні напрями матеріально-технічного забезпечення садівницьких підприємств України неможливі без активізації інноваційно-інвестиційних процесів. Здатність садівницьких підприємств та державних органів влади визначати напрями інноваційного розвитку і залучати необхідні для такого розвитку інвестиції є визначальною складовою успіху садівницьких підприємств.

Реалізація таких змін сприятиме інвестиційно-інноваційному розвитку матеріально-технологічної бази садівницьких підприємств та дозволить сформуванню сприятливого ділового середовища, зміцнити конкурентні переваги, забезпечити ефективне функціонування та створити надійний фундамент для модернізації та інтеграції їх до європейського та світового ринку.

УДК 633.31/37

Слободянюк С. В., к. с.-г. н., науковий співробітник лабораторії молекулярно-генетичного аналізу
Піскова О. В., старший науковий співробітник лабораторії молекулярно-генетичного аналізу
Костенко А. В., науковий співробітник лабораторії молекулярно-генетичного аналізу
Шляхтун І. С. науковий співробітник лабораторії молекулярно-генетичного аналізу
Український інститут експертизи сортів рослин
E-mail: svtlana2527@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГУСТОТИ РОСЛИН СОЧЕВИЦІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ІНОКУЛЯЦІЇ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Сочевиця — важлива сільськогосподарська культура, одна з перших рослин, які були окультурені. Під час археологічних розкопок на Близькому сході було знайдено насіння сочевиці, якому близько 8000 років. Культура добре відома в культурі Античного Риму і Греції. На даний час, сочевиця є найбільш розповсюджена серед зернобобових культур і вирощується практично у всіх частинах світу. Серед зернобобових, сочевиця, як харчова культура, займає одне з провідних місць за повноцінністю рослинного білка і перевищує його вмістом горох, нут та квасолі.

Найбільша цінність сочевиці, як і всіх зернобобових культур полягає в тому, що вона сприяє фіксації атмосферного азоту, покращує родючість ґрунту і цим самим підвищує урожайність інших культур у сівозміні.

З агротехнічної точки зору сочевиця добре пристосована до умов помірного клімату, а саме: посухо- і холодостійка. Важливу роль у цього мають бактеріальні добрива — мікробні препарати

для забезпечення біологічної азотфіксації, фосфатмобілізації, ріст стимуляції в ризосфері рослин і захисту їх від автогенів і фітофагів.

Важливим фактором інокуляції азотфіксуючих та фосфатмобілізуючих мікроорганізмів є вирішення питання нестачі основних елементів живлення рослинам сочевиці. Однак, в самій технології інокуляції теж є не повністю вивчені питання, так як під час поєднання разом фосфатмобілізуючих та азотфіксуючих мікроорганізмів позитивна дія одного з них може бути заблокована негативним впливом іншого, адже між біологічними агентами може виникнути конкурентна боротьба.

Саме тому вивчення особливостей застосування інокулятив азотфіксуючих та фосфатмобілізуючих мікроорганізмів і позакореневого підживлення рослин сочевиці впродовж вегетації та встановлення їх ролі у формуванні продуктивності культури є досить актуальним питанням.

Експериментальні дослідження передбачали використання азотфіксуючих бактерій (Ризогу-